

รู้จัก....ดอกไม้ในวรรณคดี

นำเสนอเมื่อ : 27 ก.ย. 2552

ดอกไม้ในวรรณคดี

มรดกดอกไม้ในนาพรรณ อันอยู่ประดับโลก บ้างก็มีสีสันฉูดฉาด บาดตา บ้างก็มึกลิ่นหอมหวานชวนดม แต่ไม่ว่าจะเป็นดอกไม้เช่นใด ไม่วาจะเป็นไม้นดอกหรือไม้ใบ ต่างก็มีเสน่ห์ ของตัวเองแตกต่างกันไป

สร้างความชุ่มชื่นให้แก่อารมณ์ของผู้พบเห็นอย่างที่เราเรียกว่า “อาหารตา อาหารใจ ” ช่วยคลายความเครียดได้ทางหนึ่ง ซึ่งไม่เป็นเรื่องแปลกที่จิตกวี หรือนักประพันธ์ทุกยุคทุกสมัยต้องนำเอาพันธุ์ไม้ไปเป็นยี่ส่วนหนึ่งประกอบไว้ในวรรณกรรมของตนด้วย

จิตกวีของไทยก็เช่นกัน ดังที่สนใจนำเอาพันธุ์ไม้มาเรียบเรียงคำให้เป็นร้อยกรองที่มีความไพเราะเพราะพริ้ง สอดแทรกเข้าไปในบทประพันธ์ ในบทชมสวนบาง เดินทางกลางป่าไพรบาง บทเกี้ยวพาราสีบาง กาวานวรรณคดีจึงได้ทั้งรสหนังสือ ความรู้เรื่องพันธุ์ไม้ที่บางครั้งเรายังไม่รู้จัก ไม่เคยพบเห็นด้วยซ้ำไป อีกทั้งยังใช้สำหรับคนควาทางด้านวิชาการ

เราจะพบญาติกันของกวีต่อต้นไม้ ที่นำมาใช้ในบทประพันธ์ต่างๆ กัน เช่น

- จะเห็นได้ว่าคนไทยตั้งแต่สมัยโบราณอยู่กับต้นไม้ด้วยความรัก มีความสุขตามอัตภาพ

สภาพดั้งเดิมของคนไทยปลูกบานยกพื้นปลูกอยู่ใต้ถุนโล่ง เนื่องจากป้องกันน้ำท่วม

บางแห่งพื้นที่ลุ่มไม่เหมาะต่อการปลูกพรรณไม้ชนิดที่ไม่สามารถทนแรงของน้ำเมื่อถึงเวลาน้ำท่วมได้

ก็ใช้ชานเรือนทำสวนกระถาง เช่น วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้าง

ได้พรรณานาตนมไฉวหลายชนิดภายในบริเวณบ้านของขุนช้าง

- ใช้ชื่อไม่แสดงความคร่ำครวญถึงนางอันเป็นที่รัก เป็นแบบแผนคลาสสิก

เช่น ภาพยห่อโครง “ นีราศธารโศก ” ของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ (เจ้าฟ้ากุ้ง) ลิลิตตะเลงพ่าย ของสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส เป็นต้น

- ใช้ไมชนิดนั้นๆ แสดงปรัชญา สุภาษิต และคำพังเพย

- แสดงประวัติพันธุ์ไม้ เช่น “มณฑามาแต่แขก ”

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าดอกไม้ในวรรณคดีส่วนใหญ่มักเป็นไม้นดอกที่มีสีสัน สวยงาม และมีชื่อเป็นมงคล

จะพบมากในวรรณคดีเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒)

และวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑)

ส่วนใหญ่ก็จะแสดงเป็นคำประพันธ์ประเภทนิราศ อันได้แก่ บทประพันธ์ นิราศธารโศก ของ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ (เจ้าฟ้ากุ้ง)

นิราศพระบาท ของ พระสุนทรโวหาร (สุนทรภู่) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบทประพันธ์ประเภท โคลง ฉันท์ กาพย์ ลิลิต อีกด้วย

เช่น บทละครนอกเรื่องควา พระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒) บทละครเรื่องเงาะป่า

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) มีทนะพาธา

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) โคลงนิราศนรินทร์ ของ นายนรินทร์ ธิเบศร์ (อิน)

บทละครเรื่องพระอภัยมณี ของ พระสุนทรโวหาร (สุนทรภู่) ลิลิตพระลอ โคลงโลกนิติ ขุนช้างขุนแผน กาพย์พระไชยสุริยา

บุณโณวาทคำฉันท์ กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นต้น

